

Nº 9/1966.

LAGUTSKOTTETS betänkande Nº 9/1966 i anledning av

a) landstingsmannen Jan Erik Erikssons m.fl:s hemställningsmotion Nº 5/1966 och

b) vicetalmannen Evald Häggbloms m.fl:s hemställningsmotion Nº 7/1966, vardera med förslag att landstinget ville hemställa hos landskapsstyrelsen om utredning av behandlingen i landstinget av lantrådets berättelse över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd i syfte, att berättelsen årligen kunde avgivas av hela landskapsstyrelsen, samt anhållan om härav möjligen betingade förslag till ändring av gällande landstingsordning och landskapslag angående landskapsförvaltningen. (N:ris 5 och 7/1966).

Förenämnda hemställningsmotioner, över vilka landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, har utskottet underkastat samtidig beredning och får för landstinget vördsammast framhålla följande:

I landskapets första landskapsförvaltningslag av den 5 mars 1923 (5/23) ingick i 12 § följande stadgande: "Årligen å tid, som av landstinget fastställles, skall lantrådet till landstinget avgiva och bland dess medlemmar låta utdela en noggrann och detaljerad redogörelse för landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd och verkställigheten av landstingets beslut samt angående sin egen verksamhet i övrigt."

Samma stadgande intogs i den gällande landskapsförvaltningslagens 16 § mom. 2 (22/52), likväl ändrat sålunda, att berättelsen skall avgivas i början av landstingets höstsession.

Enligt den första landstingsordningen (8/23) underkastades berättelsen icke någon behandling i landstinget, utan utdelades endast för kännedom, men efter tillkomsten av den ändrade självstyrelselagen den 28 december 1951 (5/52), infördes i landstingsordningens 31 § 1 mom. stadgandet, att lagutskottet skall bereda och avgiva betänkande i anledning av lantrådets berättelse, tydligen enligt mönster av rikets riksdagsordning den 13 januari 1928 (FFS 7/1928), enligt vars 46 § 3 mom. det ankommer på riksdagens grundlagsutskott att granska den berättelse, som regeringen skall avgiva enligt 29 §, och framställa därav påkallade förslag.

Emellertid infördes icke i landstingsordningen några som helst bestämmelser om vad lagutskottets beredning och betänkande kan och får omfatta.

Genom en ändring av landstingsordningen (18/60) infördes senare den arbetsfördelningen mellan lagutskottet och finansutskottet, att sistnämnda utskott skall utlåta sig om de avsnitt av berättelsen, som beröra frågor av finansiell natur. Under årens lopp har den praxis emellertid utbildats, att lagutskottet uttalat sig bland annat om reformer i landskapslagstiftningen och framkastat förslag i sagda avseende. Detta har opåtalat fått fortgå, men något uttryckligt stadgande till stöd för förfarandet finnes icke. Lagrummets avfattning lägger å andra sidan icke hinder i vägen härför, särskilt om man beaktar 16 § 2 mom. i förvaltningslagen.

I anledning härav har det befunnits nödvändigt, att berörda stadgande i landstingsordningen kompletteras, och då stadgandet i tiden införts enligt mönster av riksdagsordningen, synes denna och särskilt dess 29 och 46 §§ kunna läggas till grund vid övervägandet av en förändring.

Såsom av förenämnda redogörelse framgår ankommer det på rikets regering att avgiva förvaltningsberättelsen, medan uppgiften i landskapet ankommer endast på lantrådet. Denna skiljaktighet har otvivelaktigt sin grund däri, att lantrådet och ledamöterna i landskapsstyrelsen väljas olika, lantrådet för obestämd tid, med rätt att kvarstå, så länge han åtnjuter landstingets förtroende, och ledamöterna för vissa år utan att vara beroende av sådant förtroende. Ifråga om lantrådets tjänsteförhållande är sålunda den parlamentaristiska principen genomförd, medan detta icke är förhållandet med ledamöterna. Denna inkonsekvens har uppmärksamrats, bland annat i en lagmotion av för tiden varande landstingsmannen Nils Clemes (motion № 14/57).

Hemställningsmotionerna syfta till att förvaltningsberättelsen skall avgivas av landskapsstyrelsen. Huruvida nyssnämnda förhållande skall lägga hinder i vägen för en sådan ändring av landskapsförvaltningslagen, att berättelsen bör avgivas av landskapsstyrelsen, borde närmare utredas. Möjligen kan så icke anses vara fallet. Förenämnda lagmotion hänsköts i tiden till landskapsstyrelsen för åtgärd och då saken aktualiserats i samband med förvaltningsberättelsen, kunde frågan nu övervägas.

Stadgandet i landstingsordningen 31 § mom. 1 skulle utan tvivel vinna i klarhet, om lagrummet kunde kompletteras sålunda, att lagutskottet kunde få framställa förslag i anledning av lantrådets berättelse och jämväl om vad landskapsstyrelsen vidtagit i anledning av landstingets beslut eller underlåtit att vidtaga. Önskvärt vore även, att berättelsen kunde avgivas av landskapsstyrelsen, då ju lantrådet icke

-3-

ensam är ansvarig för dess åtgärder.

Utskottet föreslår därför vördsammast,

att landstinget ville hemställa hos landskapsstyrelsen, att denna ville ägna frågan en ingående granskning och pröva alla på saken verkande omständigheter samt till landstinget inkomma med härav betingade förslag till ändring av landstingsordningen och landskapsförvaltningslagen.

Mariehamn den 23 mars 1966.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson
Jan Erik Eriksson
ordförande.

Axel Kuffschinoff
././ Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Eliel Persson, Gustaf Jansson, Fridolf Karlsson och Nils Dahlman.